III. Надворешно-трговски и девизни движења во Република Македонија

Основни индикатори за надворешно-трговските и девизните движења

	месец	Износ (милиони УСД)	Месечни промени во %	I-V.2003 (милиони УСД)	Промени во %
					во однос на ист период од претходната година
Надворешно-трговска размена	V.2003	327,5	6,4	1.461,2	27,1
Извоз	V.2003	120,1	2,3	532,0	30,1
Увоз	V.2003	207,4	9,0	929,2	25,4
Салдо	V.2003	-87,3	19,7	-397,2	19,6
					во однос на крајот од претходната година
Надворешен долг на РМ	V.2003	1.631,2	4,3	-	7,5
					во однос на истиот месец од претходната година
Девизен курс на девизен пазар (денари за единица странска валута)	V.2003				
МКД / УСД		51,92	-7,0		-20,1
МКД / ЕВРО		61,38	0,3		0,7

Извор: Државен завод за статистика на Република Македонија и Народна банка на Република Македонија.

3.1. Надворешно-трговска размена[7]

Стоковната размена со странство во мај 2003 година бележи пораст на месечно ниво, при зголемување на извозот...

Надворешно-трговската размена на Република Македонија со странство во мај 2003 година забележа зголемување на месечна основа од 6,4% и изнесуваше 327,5 милиони САД долари. Порастот е детерминиран од динамизирањето на извозот и увозот за 2,3% и 9,0%, соодветно, при што извозот достигна месечно ниво од 120,1 милион САД долари, а увозот 207,4 милиони САД долари. Месечниот пораст на извозот се должи на порастот на сите позначајни извозни производи класифицирани во категориите облека и текстил (за 4,8%), челезо и челик (6,1%), тутун (24,0%) и пијалоци (30,9%). Структурно анализирано, во мај 2003 година највисоко учеството во извозот на Република Македонија имаат облеката и текстилот со учество од 27,2% и железото и челикот со 21,5%. Месечното зголемување на увозот се должи главно на повисокиот увоз на текстил за доработка (месечен пораст од 42,0%), кој претставува 13,6% од вкупниот увоз овој месец. Дефицитот на трговскиот биланс изнесуваше 87,3 милиони САД долари и на месечна основа забележа продлабочување за 19,7%.

...и поинтензивен пораст на увозот на стоки

На годишно споредбено ниво (мај 2003 / мај 2002 година) вкупната стоковна размена на Република Македонија со странство бележи пораст од 46,5%, при пораст на извозот и увозот од 56,5% и 41,3%, соодветно. Дефицитот во размената забележа пораст од 24,6% на годишна основа.

Графикон 20
Извоз, увоз и салдо на надворешно-трговската размена
(во милиони САД долари)

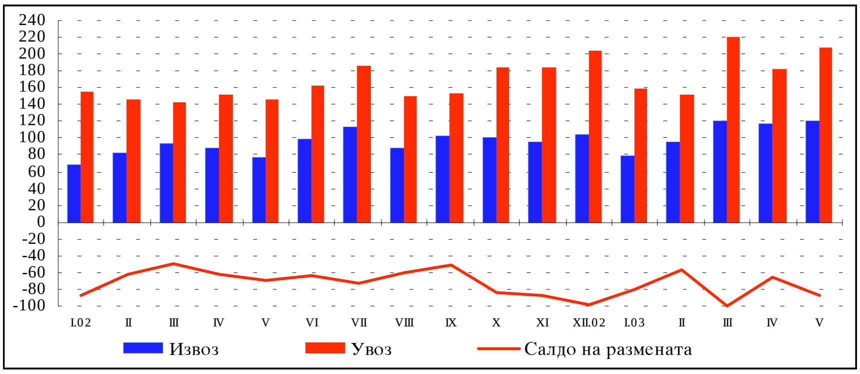

Во првите пет месеци од 2003 година стоковната размена забележа пораст од 27,1%.

Надворешно-трговската размена на Република Македонија во периодот јануари-мај 2003 година забележа кумулативен пораст од 27,1%, достигнувајќи 1.461,1 милион САД долари. Притоа, регистриран е подинамичен пораст на извозната компонента од 30,1%, при пораст на увозот од 25,4% (извозот и увозот во анализираниот период достигнаа вредност од 532,0 милиона САД долари и 929,2 милиона САД долари, соодветно). Од аспект на структурата на извозот, во периодот јануари-мај 2003 година во однос на истиот период од претходната година, пласманот на железо и челик е зголемен за 76,1%. Тоа се должи на подобрените перформанси на домашната челична индустрија, како и на започнатите процеси на интеграционо поврзување на земјите од Југоисточна Европа на ниво на оваа индустрија. Во таа насока е и зголемениот извоз кон Србија и Црна Гора, каде се пласира голем

[7] Претходни податоци на Државниот завод за статистика на Република Македонија. Извозот на стоки е прикажан на ф.о.б. основа, додека увозот на стоки е прикажан на ц.и.ф. основа.

дел од производите на домашната челична индустрија, пред сé топло-валани лимови. Од друга страна, текстилната индустрија бележи зголемена извозна активност споредено со истиот период од минатата година (пораст од 36,0%), што во услови на намалено текстилно производство се должи на зголемена ангажираност околу доработките за странските партнери. Во структурата на увозот во анализираниот период, доминантно учество од 16,0% имаат минералните горива и мазива, заради високиот увоз реализиран пред воените дејства на САД врз Ирак. Увозот на железото и челикот за доработка, како и текстил за доработка бележат кумулативен пораст од 66,1% и 35,4%, соодветно, аналогно на евидентираната повисока извозна активност. Покриеноста на увозот со извоз во периодот јануари-мај 2003 година изнесува 57,3%, што претставува подобрување од 2,1 процентен поен споредено со истиот период од претходната година.

Европската Унија - доминантна групација на земји во стоковната размена на Република Македонија

Во периодот јануари-мај 2003 година во стоковната размена на Република Македонија доминантна групација е Европската Унија (ЕУ) каде беа пласирани 56,0% од вкупно извезените стоки, додека 45,2% од вкупно увезените стоки во Република Македонија потекнуваат од оваа интеграција. Во набљудуваниот период, извозот кон ЕУ е зголемен за 35,0%, а увозот за 32,1%, при што покриеноста на увозот со извоз со ЕУ изнесува 70,8%. Во поглед на републиките од поранешна СФРЈ, пораст бележат и двете компоненти на размената, односно извозот и увозот за 15,5% и 20,6%, соодветно. Кон земјите од Централна и Источна Европа, пласманот на стоки бележи пораст од 20,9%, додека од овој регион обемот на увезени стоки е поголем за 20,2%.

Графикон 21
Стоковна размена на Република Македонија според групации на земји, I-V.2003 година

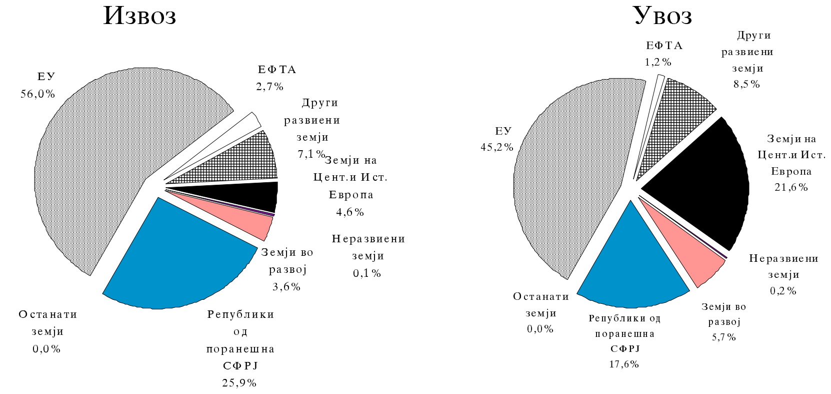

Во првите пет месеци од 2003 година, од аспект на поодделни земји, во структурата на надворешно-трговската размена на Република Македонија трите најзначајни трговски партнери: Германија, Грција и Србија и Црна Гора учествуваат со 43,9% во вкупно остварената размена. Кумулативниот дефицит остварен во размената со овие земји претставува 20,4% од вкупниот кумулиран трговски дефицит остварен во вкупната размена на Република Македонија со странство.